

Pánov okresných náčelníkov upozorňujem, aby právo rozpúšťania týmto spôsobom používali po dôkladnom uvážení všetkých okolností, ale len v prípadoch, kde sú dané podmienky v prvom odstavci tohto obežníka uvedené, rozpustenie obecných zastupiteľstiev v obciach, ktoré sú sídlami okresov alebo sú hospodársky významné, ponecháva si krajský úrad i naďalej.

Ak by zaslané exempláre výmeru nestačili, má si okresný úrad telefonicky žiadať ich zaslanie⁵.

Krajský prezident
(nečitateľný podpis)⁶

ŠOKA Martin, fond OÚ Martin, kartón 124, 2963/38

Dokument 4

List občanov mesta Turčianske Teplice (členov HSLS) z 28. 10. 1938, ktorí sa sťažujú na výsledok demokratických obecných volieb v roku 1938 a žiadajú rozpustiť obecné zastupiteľstvo a nahradiť ho vládny komisařom.

Prezídium krajského úradu
v Bratislave.

Podpisaní členovia obecného zastupiteľstva ako aj občania Hlinkovej slovenskej ľudovej strany v Štubnianskych Tepliciach⁷ úctive žiadajú o rozpustenie terajšieho obecného zastupiteľského sboru, a žiadosť svoju odôvodňujú takto:

Pri terajších obecných voľbách⁸ Hlinkova slovenská ľudová strana musela ísť do volebného boja samostatne, nakoľko protivníci našej spravodlivej strane dávali iba 3 mandáty, pri voľbách však dosiahla naša strana 5 mandátov. Z toho vidieť, že Hlinkovu slovenskú ľudovú stranu chceli marxisti a voľnomyšlienkári ošmeknúť, pretože proti Hlinkovej slovenskej ľudovej strane pustili sa do boja československí demokrati, národní socialisti, argaláši, živnostníci, národnári a hlavne Židia. Do obecného zastupiteľstva sa volilo 15 členov. Z toho dosiahla Hlinkova slovenská ľudová strana 5 mandátov

⁵ Pod dokumentom sa nachádza prezentát OÚ v Martine s dátumom 22.10.1938 a ručne napísaný koncept listu Krajskému úradu, v ktorom žiadali ešte 10 exemplárov výmerov.

⁶ Krajským prezidentom bol J. Šimko, menovaný J. Tisom 12. 10. 1938 miesto odvolaného J. Orságha.

⁷ Teraz Tučianske Teplice.

⁸ Voľby boli v roku 1938.

a protivníci so Židmi 10 mandátov, dôsledku čoho nebol z našej strany zvolený starosta, vzdor tomu, že predtým sme mali starostu z našej strany.

O špinavej agitácii ani hovoriť nechceme, to si môže každý predstaviť, keď sa im podarilo našu silnú stranu zlomiť. Do obecného zastupiteľstva diktátor zo Štubnianskych Teplíc nahromadil takých ľudí, ktorí nemajú vôbec žiadny záujem v prospech obce, lebo sú bezmajetní, dôsledku čoho by sa im dalo ľahko s cudzím majetkom šafáriť.

Keďže protivníci zvíťazili špinavým a neslýchaným terorom /letáky a pod./, je odôvodnený dôvod na okamžité rozpustenie obecného zastupiteľstva, pri tom žiadame, aby ako vládny komisár bol menovaný náš obľúbený starosta Ondrej Sitár, ktorý je agilným, spoľahlivým a dlhoročným pracovníkom našej Hlinkovej slovenskej ľudovej strany.

V Štubnianskych Tepliciach dňa 28. okt. 1938⁹.

Vrelej oddanosti:¹⁰

ŠOKA Martin, fond OÚ Martin, 3024/38 prez.

Dokument 5

*Manifest Židom zo 4. 11. 1938 vydaný Židovskou Národnou Radou, ktorý ich vyzýval k spolupráci s autonómnou vládou*¹¹

MANIFEST ŽIDOM.

Uskutočnil sa dávny sen národa slovenského za autonómiu.

Slovenské židovstvo privítalo tento akt spontánnymi prejavmi lojality. Uistili sme vládu slovenskú, že sme ochotní úprimne spolupracovať na zveľaďovaní dŕžavy slovenskej a že úprimne chceme pomáhať pri spravodlivom rozložení všetkých problémov.

Dávame svoje sily do služieb Slovenskej Krajiny a tohto štátu, lebo chceme ich zdarný vývoj a úspech. Zapojujeme sa do práce ako celok a každý jednotlivec a preto chceme sa vnútorne posilniť a zjednotiť pre ťažké úlohy, ktoré nás čakajú.

Preto chceme ako Židia ďalej pestovať svoj náboženský a národný život, aby sme predovšetkým židovskej mládeži v najužšom spojení s našimi všetkými etnickými hodnotami dodali duševný a mravný obsah, zvlášť nutný pre ťažký život dneška. To znamená zachovať a vybudovať všetky naše

⁹ Krajinský úrad v Bratislave rozpustil obecné zastupiteľstvo v Turčianskych Tepliciach 5. 11. 1938. ŠOKA Martin, fond OÚ Martin, 3024/38 prez.

¹⁰ Po textom sa nachádza 9 z väčšej miery nečitateľných podpisov.

¹¹ Manifest je datovaný podľa Židovských novín – 4. 11. 1938.